

Т.А. Наумова, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

І.В. Янчева, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Європейський напрям розвитку України потребує гармонізації законодавства України у сфері аудиту до загальноєвропейських норм.

З метою адаптації законодавства України у сфері аудиту до загальноєвропейських норм, було прийняття Закону України № 2258-VIII «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність».

Законом, зокрема, визначено:

– реєстр аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності є публічним та доступним через мережу Інтернет (офіційний сайт Аудиторської палати України);

– аудитори не можуть займатись іншою діяльністю, що приносить доходи, окрім аудиторської діяльності;

– з метою контролю за діяльністю аудиторів створюється Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю, який має публікувати періодичні звіти про результати перевірок;

– великі підприємства зобов'язані створити аудиторські комітети або покласти аудиторські функції на ревізійні комісії (наглядові ради);

– до Кодексу України про адміністративні правопорушення додаються санкції за порушення порядку оприлюднення фінансової звітності, ненадання аудитором інформації до Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю.

Основою сучасної системи аудиту в країнах Євросоюзу є наявність в ній незалежного суспільного органу, що здійснює нагляд за аудиторами. Саме таку модель має запровадити Україна.

Згідно огляду «Організація суспільного нагляду за аудиторською професією в 23 європейських країнах», підготовленого Європейською Федерацією бухгалтерів, в більшості країн Європи професійні органи та організації залучені до системи регулювання та нагляду в аудиторській діяльності. Наприклад, в Австрії професійні організації Палата незалежних аудиторів та Інститут незалежних аудиторів несуть відповідальність за розробку професійних стандартів та інструкцій, Орган суспільного нагляду здійснює перевірки з контролю якості шляхом залучення членів цих професійних організацій до проведення перевірок; в Бельгії Інститут аудиторів здійснює підготовку стандартів, контроль якості і дисциплінарні

розслідування; в Болгарії професійна організація – Інститут сертифікованих бухгалтерів здійснює повноваження з регулювання аудиторської діяльності у всіх сферах, окрім контролю якості та дисциплінарних санкцій суб'єктів аудиторської діяльності, що здійснюють обов'язковий аудит суб'єктів суспільного інтересу; Інститут сертифікованих бухгалтерів Кіпру здійснює затвердження стандартів аудиту та контроль якості всіх суб'єктів аудиторської діяльності, різниця полягає в періодичності перевірок, очікується, що зміненим законодавством контроль якості суб'єктів аудиторської діяльності, що здійснюють обов'язковий аудит суб'єктів суспільного інтересу буде передано до органу суспільного нагляду; Асоціація аудиторів Естонії займається розробкою та впровадженням стандартів аудиту, а також управлінням системою контролю якості та дисциплінарними провадженнями, очікується, що зміненим законодавством ніякі повноваження щодо регулювання та нагляду суб'єктів аудиторської діяльності, що не здійснюють обов'язковий аудит суб'єктів суспільного інтересу не буде передано іншим органам; контроль якості всіх суб'єктів аудиторської діяльності Німеччини здійснює Аудиторська палата, а суспільний нагляд здійснюється через затвердженні плану перевірок контролю якості та періодичний розгляд результатів таких перевірок. Фінська асоціація аудиторів здійснює розробку та впровадження стандартів та дисциплінарні розслідування щодо своїх членів. Цей перелік можна продовжувати по всіх країнах членам ЄС. Жодна країна ЄС не ізолювала аудиторську спільноту від регулювання аудиторської діяльності, як це передбачено законопроектом Міністерства фінансів України.

На думку страшого експерту з питань бухгалтерського обліку та аудиту Джона Хупера «Наявність незалежного наглядового органу сприятиме посиленню довіри до аудиторів. Відповідно, збільшить попит на їхні послуги. Це також сприятиме приходу в Україну інвестицій. Адже довіра до правдивої звітності дуже важлива для інвесторів».

На нашу думку, адаптація законодавства України у сфері аудиту до європейських норм дозволить:

- побудувати суспільний нагляд за професією аудитора в Україні;
- побудувати систему контролю якості надання аудиторських послуг;
- закріпити застосування в Україні Міжнародних стандартів аудиту, підвищити довіру до аудиторів з боку користувачів фінансової звітності.